

לזכרו של פרופ' ברוך קיפניס

לפני כחודשיים הלך לעולמו פרופ' (אמריטוס) ברוך קיפניס ז"ל שהיה עמית לעבודה וחבר יקר של רבים מאיתנו. פרופ' קיפניס ז"ל פעל לחיזוק מעמד המתכננים החל משנות השמונים (של המאה הקודמת) בחלקן כיו"ר האיגוד במשך כ-4 שנים בהן סייע בשיקומו של האיגוד ובהמשך בוועדות משנה שונות.

פרופ' קיפניס ז"ל היה איש אשכולות, איש עשייה, מתכנן מרצה וחוקר שהעמיד דורות של גאוגרפים ומתכננים מקרב תלמידיו באוניברסיטאות בארץ ובעולם שבהם פעל. לדוגמה: חוקר אורח המכון למחקר גיאוגרפי סטטיסטי ולתכנון כלכלי של ממשלת ברזיל, חוקר אורח המכון למחקר ולתכנון מטרופוליטני, אוניברסיטת ג'ונס הופקינס בולטימור ארה"ב; חבר ב-Johns Hopkins University International Urban Fellows ומ-2000 חבר הנהלה; חבר הוועדה למטרופולינים גדולים, הועדה לתמורות המרחב התעשייתי וחקר ערי המחר מטעם האיגוד הגאוגרפי העולמי ועוד. בנוסף, סייע להקמת מוסדות מחקר ואקדמיה בארץ במטרה להרחיב ולהנחיל את הידע המקצועי כמו: המכון לחקר חיפה והגליל של אוניברסיטת חיפה, מכללת הכרמל מכללת גורדון ומכללת כנרת בעמק הירדן.

במקביל לפעילותו האקדמית פעל פרופ' קיפניס ז"ל לקידום התכנון ברמה היישומית בארץ ובעולם בעשרות פרויקטים שלא ניתן למנות את כולם ותרומתם והשפעתם הינה מעבר להיותם מעשה מקצועי ראוי והיא מצויה בחדשנות וביצירתיות שאפיינו אותם בתכנים ובדפוסי הפעולה בכל רמות התכנון. בין היתר פעל בוועדות תכנון מקומיות ומחוזיות כחבר וכחוקר מטעמן; יו"ר וחבר ועדות רבות לקביעת תחומי שיפוט (גבולות) של משרד הפנים; מתכנן ושותף בהכנת תוכניות אב, מתאר, תוכניות לפיתוח אזורי בכל רחבי הארץ; חבר צוות בכיר תכנון הפיתוח של הערים החדשות בישראל (פרויקט ליציפילד); חבר צוות בכיר אחראי על עיצוב מדיניות הפיתוח האזורי בתמ"א 31; ומתכנן ויועץ לפיתוח אזורי בארץ ובעולם וזו רק רשימה חלקית מתוך פרויקטים רבים ומגוונים שבהם היה שותף.

פעילותו האקדמית והמקצועית זכתה להערכה ופרסים בארץ ובעולם ובכלל זה: פרס רופין במדעי החברה על "אטלס חיפה והכרמל", וחבר כבוד על הישגים מדעיים בתחום המחקר האורבאני ב-The Johns Hopkins University Society of Scholars ועוד רבים שלא נוכל למנות.

תרומתו הייחודית מצויה בכ-100 פרסומים מדעיים ומקצועיים בתחום התכנון והפיתוח העירוני והאזורי. ובכלל זה: שישה ספרים, מונוגרפיות ובהם אטלס (חיפה והכרמל יחד עם א. סופר), וספר (אסופת מאמרים) "תל אביב-יפו: מפרבר גנים לעיר עולם" המוקדש לאירועי שנת המאה לתל אביב-יפו; ומעל ל-100 דוחות תכנון וחווה דעת בתחומי הפיתוח העירוני והאזורי והמנהל הציבורי ברשויות מקומיות. זמן קצר לפני פטירתו הספיק לסיים

ספר "עיצוב המרחב והכוונת תהליכים מרחביים: פעילותי המקצועית בישראל ובארצות העולם כגאוגרף, כמתכנן, כאיש אקדמיה וכאיש ציבור". ספר בו העלה על הכתב את סיפורו האישי, עשייתו רבת השנים ותרומתו לתהליך השתלבות הגיאוגרפיה במחקר היישומי ובתכנון.

קצרה היריעה מתיאור עשייתו הענפה של פרופ' קיפניס ז"ל. אבל מעבר לעשייה, נזכור אותו בעיקר כאדם חד מחשבה בעל ידע עצום על מדינת ישראל ויישוביה, בעל חוש הומור, טוב לב, אהבת אדם ונכונות מתמדת לעזור לכל אחד בלא קשר למעמדו ותפקידו.

יהי זכרו ברוך

ד"ר נילי שחורי

